

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 11 augustus 2011

MEDITATIE

Kerkgang

Het is tegenwoordig lang geen vanzelfsheid meer dat iedereen naar de kerk gaat. Veel mensen geven het op. Dat is zo geleidelijk aan gegroeid. Eerst werden de weekdiensten er aan gegeven. Toen was een keer op een zondag ruim voldoende. Daarna werd het eens in de twee weken. Toen zo nu en dan eens. Mogelijk nog een keer op oudejaarsavond, om dan er totaal mee op te houden.

De begeerlijkheden des vleses hebben de overhand gekregen en met Gods weg weet men geen raad meer. Vaak is het nog wel lang vol gehouden, jaren lang heeft men de gang naar Gods huis gemaakt, maar tenslotte maakt men de conclusie: het zegt me allemaal niets meer. Ik ga altijd uit de kerk zoals ik er in gekomen ben. Dus houd ik er maar mee op. Enerzijds is het nooit waar dat we uit de kerk gaan zoals we er ingaan. Altijd doet het Woord ons wat. Als het ons niet vernedert verhardt het ons. Het Woord Gods keert nooit ledig weer. Het is ook een verkeerde gewoonte om te

Bewaar uwen voet als gij ten huize Gods ingaat.

Prediker 4:7a

beginnen met de vraag: hoe ga ik uit de kerk. We moeten beginnen met de vraag: hoe ga ik er in. De uitgang uit Gods huis is niet los te maken van de ingang. Daarom de vraag: hoe ga ik naar de kerk? De prediker wijst ons op de noodzaak van de innerlijke voorbereiding welke vereist is voor hen die tempelwaarts gaan. Hij zegt: bewaar uw voet als gij ten huize Gods ingaat. Pas op dat u dan niet struikelt! Dat u uw voet aan geen steen stoot. Op de weg naar de kerk liggen veel stenen. Weest waakzaam, want de duivel weet ook dat er kerk is. Juist op de weg naar de kerk zal hij zoeken te verslinden. Eerst zal hij proberen uw voet terug te houden. Hij zal uw aandacht vestigen op de weersomstandigheden. Het zou toch jammer zijn als uw mooie

zondagse kleren nat worden? En als je heel de week vroeg opgestaan bent en hard gewerkt heb, dan mag je toch wel eens een keer uitslapen? En bovendien is het toch maar leesdienst. Zo worden reeds de voeten in de stok gekluisterd voor we op weggaan. Wat kan er op de vroege zondagmorgen al niet voorgevallen zijn tussen man en vrouw, ouders en kinderen. Ja, vooral op de zondagmorgen. Wat liggen er een stenen en wat zijn er een kuilen op de weg, en zo we onze voet niet bewaren, we zullen zeker struikelen. Ook onderweg naar de kerk worden de gedachten en genegenheden vaak afgetrokken van het doel waartoe we op weg zijn. Over alles en iedereen gaat dan het gesprek. Zodat er geen plaats is om onze gedachten te ordenen en te regelen om ons af te vragen: waar gaan we naar toe? En zo zetten we ons dan in Gods huis, zonder de minste indruk van Gods hoogte en majesteit. Zonder een levende behoefte aan kracht, licht, troost of vergeving. En zo zitten we dan de tijd dat de dienst duurt uit. En zo gaan we er ook weer uit. We hebben onze plicht gedaan. En daar blijft het bij.

Zo, in deze weg, als we onze voeten niet bewaren, wordt de zonde vermeerderd en de zegen verhinderd. Dan is er geen bedding waardoor het water des Heiligen Geestes stromen kan. Dan wordt de Heilige Geest bedroefd en tegengestaan. Ja ... uitgeblust. Het gaan naar Gods huis vereist innerlijke voorbereiding. De Heere beveelt het. Bewaar uw voet als gij tot het huis Gods ingaat. De kanttekenaren zeggen: heb er acht op waar gij gaat.

Gij gaat niet naar een gewone plaats, maar naar een plaats die heilig is. Zo dat men daar moet verschijnen in ootmoed en eerbied als voor Gods aangezicht. Want God is in de hemel en wij zijn op de aarde. Wij moeten met die grote en verheven God niet spreken, alsof men met zijns gelijke te doen heeft. Maar men moet voor Zijn Majesteit verschijnen in alle nederigheid en ootmoedigheid, gedachtig zijnde dat wij aardwormen zijn. Onze

Inhoud

89e jaargang

Nr. 44

- 1 Kerkgang
- 2 John Owen over de groei in de heiliging (1)
- 3 Wat is uw naam?:
De namen van Gods kinderen (30)
- 4 Een zuchter, en eens zuchters zoon (2)
- 5 Even maar...
- 6 De heilige huwelijke staat (2)
- 8 Gods trouwe zorg over Scherpenisse
- 10 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 11 Berichten
- 11 Kerkdiensten

voeten bewaren is ons verfoeien in stof en as. Dan bedenken we dat we voor De Heere niet bestaan kunnen en smeken Hem om de bediening van Zijn Heilige Geest. Dan kennen we iets van de gang van de tollenaar naar de tempel, als hij uitroept: o God wees mij de zondaar genadig.

Onze voet bewaren is het belijden dat we voor de Heere niet kunnen komen zonder dat Hij Zelf alle beletselen wil wegnemen. Onze voet bewaren is ook heilbegerig zijn. Als de Heilige Geest ons ontdekt aan ons onwaardig bestaan, werkt de Heilige Geest ook een krachtige en oprechte begeerte naar de vervulling van onze nood. Hoor David in Psalm 84 smeken: mijn ziel is begerig en bezwijkt ook van verlangen naar de voorhoven des Heeren. Mijn hart en mijn vlees roepen uit naar de levende God. Onze voet bewaren is ook werkzaam zijn met Gods beloften aangaande de zegening, die Hij in Zijn huis beloofd heeft te geven. Dan worden eerst de knieën gebogen en de Naam des Heeren aangeroepen. Dan bidt de ziel: Heere, U hebt het toch beloofd, dat U der armen spijs hier zult zegenen op de ruimste wijs. Heere, U hebt het toch beloofd dat er spijs zal zijn in Uw huis? Wilt U Uw toezegging aan ons uit genade om Christus wil vervullen. Zo dat onze hongerige zielen verzadigd zullen worden met het goede van Uw woning. Heere U hebt het beloofd dat U daar zult wonen. En daar uw nooddruffigen met brood zult verzadigen. Onze voet bewaren is ook het gelovig zien op Jezus Christus, die Zijn voeten bewaarde wanneer Hij inging in het huis Zijns Vaders. Hij nam een gesel van touwtjes en voor Hij het huis Gods inging, dreef Hij alle kopers en verkopers uit. En keerde de tafels der wisselaren om. De Heilige Geest leert ons ook ons onvermogen kennen, om onze voet te bewaren. Dat we nooit in eigen kracht ons hart zo kunnen bewaren, dat we waardig zijn om Gods zegen te ontvangen. Dan wordt in Christus volmaakte borgtocht ons hart door Zijn kracht bewaard en bereid om Zijn zegen te ontvangen. Dan is ons hart afhankelijk en ontvanke-lijk. Dan mogen we door de grootheid van Gods goedertierenheid Gods huis binnengaan. Dan zal de zegen worden vermeerderd. Dan zal de stroom des Geestes de ziel verkwikken. Dan zal de liefdegeur van Christus de ziel nopen tot wederliefde. Dan wordt het hart verblijd en versterkt, vertroost en verkwikt. Dan worden we geleid naar de geopende Fontein tegen de

zonde en onreinheid. Dan mag het zoet van Zijn vergevende genade worden geproefd en Zijn heerlijke Naam worden geprezen. Dan zingen we: wat blijdschap smaakt mijn ziel wanneer ik voor U kniel in het huis dat Gij U hebt gesticht. Hoe lief heb ik Uw woning, de tent O Hemelkoning die Ge U ter eer hebt opgericht. Dan gaan we *uit* de kerk zoals we er in gegaan

**...wat blijdschap smaakt mijn
ziel wanneer ik voor U kniel
in het huis dat Gij U hebt
gesticht.**

zijn. Dan is het met de Heere naar de kerk. Met de Heere in de kerk. Met de Heere uit de kerk. Dan roepen we het uit: welgelukzalig zijn ze die in Uw huis wonen. Zij prijzen u gestadig. Dan wordt het vette van Gods huis gesmaakt. Lezers, we leven in zulke

donkere tijden. Ijskoud durven we de Heere de schuld te geven van onze dorre kerkgang. We lopen maar raak. De ene naar Paulus, de ander naar Silas, weer een ander naar Cefas. Wiens hart brandt nog van verlangen naar de voorhoven des Heeren? O heb toch erg in de verzoeken van de boze op weg naar de kerk. De mensenmoorder heeft niet nagelaten om ook Christus aan te vallen als Hij op weg is om het Huis Zijns Vaders te bouwen. Zij riepen Hem toe: kom af van het kruis. Hij is in die verzoeking staande gebleven. Voor Hem was alleen de wil Zijns Vaders genoeg. Hij is van die weg niet afgegaan. De dag des Heeren is weer aanstaande. Dan gaan de deuren van Gods huis weer open. Ga er dan niet *zomaar* heen. Houdt uw voet ook niet terug, om welke reden dan ook. Maar bewaar uw voet als gij tot het huis Gods ingaat, opdat de Heere u verheuge in Zijn bedehuis.

wijlen ds. H. Hofman

1

John Owen over de groei in de heiliging

In zes artikelen willen we aandacht besteden aan het onderwerp "de heiliging". Drs. J.P. Proos heeft als afronding van zijn masterstudie aan de VU in Amsterdam daarover een scriptie geschreven. Deze artikelen zijn een bewerking van het eerste deel ervan. Broeder Proos is docent godsdienst aan de Christelijke Hogeschool Driestar-educatief in Gouda. Daarnaast is hij docent aan de hbo-opleiding van de CGO. Hij is ouderling in de gereformeerde gemeente te Bodegraven.

Op de Driestar Hogeschool krijgen Pabo-studenten bij het vak godsdienst les over de bijbelse kernwoorden. Na een les over het onderwerp 'heiliging' gaf een van de studenten een spontane reactie: 'Ik had altijd gedacht dat de bekering tot God het eindpunt is, maar nu zie ik dat het een nieuw *beginpunt* is'. De heiliging in het leven van Gods kinderen is te vergelijken met een reis. In *De Christenreis* van John Bunyan

is de doorgang door de enge poort nog niet de ingang in de hemelpoort. Daar zit een hele reis tussen. Zijn beschrijving van het christenleven kenmerkt zich door verslag te doen van hoogten en diepten, van geloof en wanhoop, van strijd en overwinning. Bunyan heeft zijn boek de titel gegeven *The Pilgrims Progress*, bij ons bekend onder de titel *De Christenreis naar de eeuwigheid*. De Engelse titel van het boek laat zien dat er progressie in die reis zit. Er is sprake van voortgang in het leven van de pelgrim. Wanneer we na willen denken over wat de Schrift noemt 'de wasdom', de groei dus in de heiliging, doen we dat door te luisteren naar wat de grote tijdgenoot van Bunyan, de theoloog John Owen daarover heeft geschreven in zijn boek *Pneumatologia* (1674), boek IV, hoofdstuk 2. Dit hoofdstuk gaat over deze groei van heiligmaking. In ons land is dit boek van Owen verschenen onder de titel *Over de Heilige Geest* (1746, 1893). Het spreken over de leer van de

Jeruzalem

rechtvaardiging en de heiliging is heel teer. Het gaat daarbij om de verhouding tussen God en de mens. Het wonder dat God zondaren met Zich gaat verzoenen op grond van recht en gerechtigheid is van wezenlijk belang voor de zaligheid. Daarna komt een onderwerp dat nog teerder is: God gaat door Zijn Geest in het hart en leven van Zijn kinderen het nieuwe leven werken én versterken. Dat goddelijk genadewerk in hen is moeilijk te omschrijven en te verwoorden, maar wel degelijk van groot belang om te overdenken.

In deze artikelen willen we ons dus richten op de heiliging, het nieuwe leven dat God in het hart werkt en dat tot uiting komt in het leven van ieder kind van God. In De Saambinder is kort geleden een aantal artikelen geschreven door ds. M. Karens over de heiliging. Hij schreef daarin onder meer over de noodzaak van de heiliging en citeerde ook Owen. In dit artikel gaat het niet over de noodzaak van de heiliging, maar over een ander aspect, namelijk de groei in de heiliging.

De vraag kan naar boven komen of het wel nodig is om daar aandacht aan te geven. Het gaat er toch in de eerste plaats om dat een zondaar met God verzoend wordt? Het gaat er toch maar om dat een mens van dood levend gemaakt wordt? We leren de kinderen toch te vragen of ze bekeerd mogen worden? Is het dan niet veel meer nodig dat we ons dáármee bezig houden?

Het is inderdaad als eerste nodig dat we wedergeboren worden, dat we bekeerd worden tot God. Het is inderdaad onmisbaar om door een waar geloof met Christus verenigd te worden.

Toch is het zeker bijbels om ook aandacht te geven aan de heiliging. Er zijn vele Schriftplaatsen waarin de gelovigen opgeroepen worden om heilig voor God te leven. Maar het is helaas dikwijls de beleving van Gods kinderen dat ze zo onheilig zijn. Ze worstelen met de zonde die telkens in hun leven naar boven komt. En als ze denken dat een bepaalde zonde overwonnen is, dan komen ze er achter dat dit lang niet het geval is. Soms zijn er kinderen van God die zeggen dat ze naar hun beleving aan de heiliging nog moeten beginnen, terwijl ze toch al zovele jaren de Heere mogen kennen en dienen. Hoewel deze klacht begrijpelijk is, als het gaat om de ontdekking aan de zondige natuur die ook de gelovigen nog

'Maar Jeruzalem dat boven is...'

Galaten 4:26

De hoofdstad van het huidige Israël is oud. David heeft ongeveer 3000 jaar geleden Jeruzalem veroverd op de Jebusieten (2 Sam. 5). Er is veel gebeurd in deze stad. Dat maakt haar ook nu bijzonder. Verder moeten we van de uitwendige huidige schoonheid niet te veel verwachten. Sommigen vinden de stad zelfs ronduit lelijk. Toch heeft ze een bijzondere schoonheid, omdat de Heere deze stad heeft uitgekozen. We lezen in Deuteronomium 12:14: 'Maar in de plaats die de HEERE in een uwer stammen zal verkiezen, daar zult gij uw brandoffers offeren, en daar zult gij doen al wat ik u gebied'. In de tempel te Jeruzalem was de woonplaats van God. Hij heeft ook Zijn Zoon gezonden, opdat Hij in die plaats zou lijden en sterven. Door de loop der eeuwen heeft de Heere veel zegeningen aan de stad gegeven. Jeruzalem is in de Schrift het beeld van kinderen Gods. Zingt de dichter van Psalm 125 er niet van; 'Rondom Jeruzalem zijn bergen, alzo is de HEERE rondom Zijn volk, van nu aan tot in der eeuwigheid'.

Ook de bovenstaande tekst uit Galaten 4 heeft het volk des Heeren de naam Jeruzalem. 'Dat is, de rechte christelijke kerk en religie, die haar zaligheid zoekt, niet door het eerste verbond der wet, namelijk door de werken der wet, maar door het tweede des Evangelies, namelijk door de verdiensten van Christus met waar geloof aangenomen; welke haar oorsprong heeft van den hemel, door de krachtige roeping des Heiligen Geestes', zo luidt de kanttekening. We moeten bij Galaten 4:26 dus niet direct denken aan het hemelse Jeruzalem. Het triomferende Jeruzalem is natuurlijk boven, maar de tekst wijst meer op de hemelse oorsprong van de Kerk. De fundamenten van het geestelijk Jeruzalem liggen in de eeuwigheid.

De hoofdstad van Israël is in vele stormen geweest. Vijanden hebben geprobeerd de stad weg te vagen. Zo is het ook gegaan en zo gaat het met het volk Gods. God houdt Zijn Kerk echter in stand. Er mogen nog altijd nieuwelingen worden geboren. Psalm 87: 'En van Sion zal gezegd worden: Die en die is daarin geboren'. De stad zal vol worden. Door Woord en Geest zullen ze worden vergaderd. Straks zullen ze zijn in het hemelse Jeruzalem. Daar zal de Koning eeuwig de eer ontvangen. Dan zal Psalm 132 ten volle waar worden: 'Dit is Mijn rust tot in eeuwigheid, hier zal ik wonen want Ik heb ze begeerd'.

Bent u al binnen de muren?

Poortugaal, ds. C. Neele

hebben, is het niet bijbels om zo te spreken. Hoewel het vaak de beleving is van al Gods kinderen dat ze maar een klein beginsel hebben van de nieuwe gehoorzaamheid, toch begeren ze naar al Gods geboden leven.

We kunnen ons voorstellen dat een artikel over de groei in de heiliging kan worden beschouwd als te hoog gegrepen. Maar de beleving van de Kerk is geen maatstaf in het spreken over de inwendige werking van Gods Geest. Als de Schrift duidelijk spreekt over de oproep om te groeien, dan is deze bijbelse oproep de aanleiding en de plicht om dit te onderzoeken en als maatstaf te nemen.

Het nadenken over heiliging en de oefening daarin, is een onderwerp dat zeker in de laatste tijd veel aandacht krijgt. In evangelische kringen wordt uitvoerig geschreven over de groei in de heiliging. Ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat deze 'groei' sterkverbonden wordt aan individuele emoties en dat ook gedacht wordt dat de gelovigen dat ook vanuit zichzelf zouden kunnen. Deze kant willen we beslist niet op in de bespreking van de 'wasdom' in de heiliging. We kunnen ons (terecht!) afzetten en verzetten tegen de evangelische invloed, maar we kunnen ons ook inzetten om studie te doen naar dit onderwerp. Veel studeren in de Schrift, in de belijdenisgeschriften en de boeken van de puriteinen - zoals John Owen - kan ons terdege helpen om evenwichtig zicht te krijgen op dit moeilijke onderwerp.

Maar, zal iemand zeggen, spreekt de Schrift wel over de 'groei' van de heiliging? Moeten we niet meer spreken over 'opwassen' in plaats van over groeien? En hoe bedoelt de Schrift deze 'opwas' dan? Moeten Gods kinderen dan gaan kijken in hun leven of ze groeien? En wie zal van zichzelf durven zeggen dat hij gegroeid is? Krijgen we dan geen overmoedige en zelfverzekerde mensen?

Al deze vragen heeft John Owen behandeld in zijn boek *Pneumatologia*. We willen eerst kijken wat hij onder 'groei in de heiliging' verstaat. Daarna buigen we ons over de vraag waar die groei vandaan komt: is die groei afkomstig van God, of kan het nieuwe leven ook zelf groeien? In de derde plaats denken we na of Gods kinderen de plicht hebben om te groeien. Kan het ook zover komen dat ze verachten - d.w.z. achterop raken - in de groei? Op dit soort vragen geeft John Owen

veel pastorale antwoorden.

In de volgende artikelen gaan we zien dat er volgens Owen in de Bijbel wel degelijk sprake is van groei in de heiliging. Hij benadrukt sterk dat God de eerste is, Die de groei bewerkstelligt in de harten van de gelovigen. Maar

hij stelt ook nadrukkelijk dat Gods kinderen de plicht hebben om te groeien.

(wordt vervolgd)

Bodegraven,

drs. J.P. Proos

2

Een zuchter, en eens zuchters zoon

Uit het leven van ds. A. van Dijke

Ouderling A. van Dijke uit het Amerikaanse Grand Rapids hield zijn eerste preken in 1911 in Moerkapelle en Nieuw-Beijerland. Terug in Amerika werd hij toegelaten als oefenaar.

In brieven van zijn familieleden in Goudswaard had C. Schelling in Sioux Center (in de staat Iowa) gelezen over de preken van Van Dijke die ze in Nieuw-Beijerland hadden beluisterd. In 1913 vroeg Schelling Van Dijke in Sioux Center te komen preken.

Van Dijke werd lerend ouderling van de gemeente die daar werd gevormd. Een jaar later volgde de bevestiging tot predikant.

Op 16 september 1914 werd de oefenaar uit Iowa op de synode in Grand Rapids geëxamineerd. Het examen omvatte acht vakken. De predikanten N.H. Beversluis, C. Densel en H.A. Minderman namen ieder een deel voor hun rekening. Een proefpreek hoefde de oefenaar niet te houden. Met algemene stemmen besloot de synode hem toe te laten tot de bedie-

ning van Woord en sacrament.

Alle vier de predikanten spraken de kandidaat toe: 'Broeder Van Dyke teruggekeerd in de vergadering werd door den Voorzitter (ds. Beversluis) het besluit der Synode medegedeelt en onder hartelyke aanrading dezen weg van onderzoek en studie te blijven bewandelen, 's Heeren zegen en nabyheid toegewenscht. Voorts wenscht Ds. Minderman hem de leiding en vruchten des Geestes toe. Ook wenscht Ds. v. Adrichem den broeder Jehova's goedertierenheid toe. Ten slotte wenscht Ds. Densel den examinandus 's Heeren zegen toe. Plechtig en niet zonder indruk was het oogenblik toen deze de Synode verzocht broeder v. Dyke toe te zingen: Dat 's Heeren zegen op u daal', enz. Ps. 134:3'. Wellicht is ds. Minderman na de synodevergadering direct met de afgevaardigden uit Iowa meegereisd: reeds op 20 september bevestigde hij Van Dijke tot predikant.

Getrouw

Ouderling Schelling noemde de prediking van ds. Van Dijke eerlijk en ontdekkend. De predikant had veel onderwijs van de hemel ontvangen, 'altijd door een weg van ontdekking, ontbloting en ontgronding. Dit droeg er altijd zeer toe bij dat hij altijd zijn hoorders verkondigde dat als de Heere aanvangt en doortrekt met een ziel, dat dan de naakte grond ontbloomt wordt.

Geredelijk werd hem in die tijd de weg ter zaligheid verklaard en geopenbaard. Geruime tijd heeft hij standelijk in een gaande en komende Heere mogen delen, nu eens getroost en dan weer geheel ontmoedigd. Dit maakte hem zo bij uitnemendheid getrouw in het behandelen van de bekommerde Kerk, haar bekendmakende dat zij

ds. A. van Dijke

weldaden van de Heere had verkregen, en dat zeer te waarderen, maar dat er meerdere en grotere weldaden voor haar waren weggelegd, dat de ware en enige troost in leven en in sterven daarin lag om te weten dat wij niet ons eigen eigendom, maar het eigendom van onze getrouwe Heere en Zaligmaker Jezus Christus zijn. Ten onrechte werd hij wel beschuldigd dat hij niets had voor de kleinen van Gods volk, maar wij hebben altijd het tegenovergestelde in hem gevonden, namelijk dat hij alles had voor de kleinen en niets voor de groten. Als bijvoorbeeld iemand sprak over de verzekering van zijn aandeel in Christus, zonder goede gronden, dan maakte de Heere hem meest bijzonder getrouw. Het mag van hem als van Huntington gezegd worden: hij was een donderzoon; en hield dus niet van vleien, maar hij wist naar Gods bevel zijn schapen recht te weiden.

Hij zeide altijd: Vleien geschiedt om geveleid te worden'.

Hoewel in zijn aard en natuur niet zeer spraakzaam, zo was hij als het de dingen van het Koninkrijk van zijn Heere en Zaligmaker betrof, onvermoeid, schreef Schelling ook. 'Dan hebben wij tot diep in de nacht aan zijn lippen mogen hangen, zijn woorden opvangende die als honing uit de rotssteen vloeiden'.

In 1919 vertrok ds. Van Dijke van Sioux Center naar Kalamazoo. Toen hij in 1922 naar Nieuw-Beijerland moest, schreef hij aan ouderling Schelling: 'De toestand der Kerke Gods, zo ze nu staat in dit land, is wel hachelijk, en schijnbaar is het onbedenklijk als er nu nog één gemist moest worden van dat nu alrede te klein getal leraars, maar het kon wel zijn dat het juist eens die weg op zou moeten eer dat de Heere uitkomst geeft. Hoe

het er ook komt bij te staan, Hij toch houdt Zijn volk en Kerk in stand, en daarom maar niet te veel op schepselen zien, al is het ook dat Hij dezelve wil gebruiken om Zijn welbehagen uit te voeren. Hij kan het zeer wel zonder hen, als dat Hem behaagt'.

'Wij komen met ons drieën: ik, mijn vrouw en onze jongste zoon', meldde hij de kerkenraad van Nieuw-Beijerland. 'Wij brengen niets mee dan kleren, wat beddengoed, en boeken. Wij hopen ons aan de zorg des Heeren over te geven'.

Intermezzo in Nieuw-Beijerland

Voor half mei had ds. Van Dijke een reis naar Iowa gepland staan en op 7 juni was hij nog vice-preses van de Amerikaanse synode. Op 27 juni arriveerde hij in de Hoeksche Waard. 'Ds. Van Dijke is door 's Heeren goedheid verschenen week dinsdag goed overgekomen', meldde ouderling P. Schel-

Even maar...

Allen tegenwoordig

Samen onder het Woord, daar in het heidense Cesarea aan de Middellandse Zee. De beroepsmilitair Cornelius, zijn hele gezin, zijn familie en zijn intiemste vrienden, allemaal. Een samengekomen huisgemeente dus. Wanneer Petrus dan binnen komt met zes Joodse broeders uit Joppe, zegt deze heiden iets waar wij als kerkmensen eens goed op moeten letten: *'Wij zijn dan allen nu hier tegenwoordig voor God om te horen al hetgeen u van God bevolen is (Hand 10:33b)'*.

Deze heiden beseft dus dat hij en de zijnen voor Góds aangezicht samen gekomen waren. Je gaat dus niet voor de mensen. Omdat die zo aardig zijn. Je gaat niet om je nieuwste garderobe te tonen. We gaan niet om door de mensen gezien te worden of voor de sociale controle. Maar we gaan daarheen in het diepe besef: daar is God, Die Zijn dienaren zendt om 'woorden der zaligheid (10:22b)' te spreken. De Heere stuurt om verlorenen te doen horen, dat er nog redding mogelijk is. Redding van het naderende eindoordeel (42). Verlossing uit de doodsstaat door de éne

naam die onder de hemel gegeven is (43). Zaligheid door toepassing van de Heilige Geest (44, 45). Wanneer dit besef leeft, dan zal dat in alles blijken. Niet alleen *dát* we er (allen!) zijn, maar ook *hoe* we er zijn. Ja zelfs, hoe we gekleed zijn. Want we 'zijn tegenwoordig voor God'. We verschijnen en verkeren voor Gods aangezicht. Dat beseft hier een heiden zelfs, die nog zo weinig wist van God en Zijn liefdedienst. Daarover horen deze buitenstaanders, maar ze horen er bij. Het is tot nu toe altijd maar voor 'het volk', maar niet voor hen. Deze aandachtige luisteraars staan erbuiten. Vreemdelingen van de verbonden der belofte zijn ze. Zonder hoop, en toch willen horen.

Vervolgens wist deze Cornelius, dat je dan komt om te hóren. Oren open dus! Want we komen samen onder het Woord om te horen. Daarom moeten we op zondagmorgen op tijd uit bed en uitgeslapen zijn, want we mogen horen. Daarom zaterdagavond op tijd thuis en op tijd naar bed, om te kunnen horen. Want het geloof is uit het gehoor; voor dit horen ben ik verantwoordelijk... voor God. Horen, ook omdat het geloof is uit

het gehoor. Wát horen? Wat de prediker die week beleefd en gedaan heeft? Wat er in de gemeente allemaal gebeurt? Horen wat de prediker ervan maakt? Horen wat de ambtsdrager ervan beleefd? Neen, horen 'al hetgeen u van God bevolen is'. De Heere heeft een opdracht gegeven om te preken: 'predik het Woord (2 Tim 4:2a. Daar niet mee ophouden. Dat is Gods uitdrukkelijk bevel om Zijn getuigenis, dat woordelijk geïnspireerd is door de Heilige Geest over te dragen, grondig en oprecht. Dan moeten de hoorders niet wat anders verwachten. Dan moet hun gehoor en 'smaak' daar wel op afgestemd zijn. Niets meer en niets anders dan het Woord. Maar dan ook ál het Woord, zegt deze buitenstaander. Dus niet wat we graag willen horen, de aangename gedeelten, de bekende hoofdstukken, die goed in het gehoor liggen. Zodat we tenslotte maar een klein Bijbel-tje overhouden. Neen, 'al hetgeen wat de Heere aan de prediker heeft bevolen.' Aanwezig, om te horen, alles naar Gods bevel.

Deze luisterhouding blijkt niet ongezend!

ling uit Goudswaard op 6 juli aan zijn broer in Amerika. Het was een bijzondere samenloop van omstandigheden dat ds. Van Dijke in Nederland dezelfde bevestiger had als acht jaar geleden in de Verenigde Staten: 'Hij is zondag door ds. Minderman bevestigd. En heeft zondagmiddag zijn intree gepreekt. Dat ging goed. Mocht de Heere hem tot een rijke zegen stellen, is onze wens en bede'.

Tijdens een maandenlange reis door Amerika in 1924 nam ds. Van Dijke een beroep van Paterson-Haledon Avenue aan. In 1926 begon de tweede periode in Kalamazoo, en in 1928 de tweede periode in Nieuw-Beijerland. Ditmaal stond hij acht jaar in de Hoeksche Waard, langer dan hij ooit ergens gediend had. En toch zou hij in Amerika sterven.

Uitzien

'Het schijnt dat nogal wat predikanten ons deze zomer gaan bezoeken', schreef ouderling C. Schelling uit Sioux Center op 8 april 1936 aan een oud-ouderling in Rock Valley. 'In de eerste plaats komt ds. G.H. Kersten korte tijd. Ds. J.C. Wielhouwer is ook van plan ons te bezoeken, en tenslotte, boven alle verwachting, onze geliefde oude leraar, ds. A. van Dijke, hoopt, zo de Heere wil, uit Holland te komen en ons te dienen. Ik hoop dat hij weer bij ons zal verblijven, en ik zie er naar uit dan een hele dag bij jou te komen. Ik weet dat vanwege het werk des Heeren ds. Van Dijke je zeer dierbaar is. O, geve de Heere ons zulk een bijeenzijn'.

Zijn begeerte om in Nederland te sterven is niet vervuld geworden.

Op 16 mei vertrok ds. Van Dijke naar Amerika. De reis zou vier maanden duren. Zijn achtergebleven gemeente ontving echter verontrustende berichten. In de afdeling Goudswaard noteerde ouderling P. Schelling in zijn notitieboekje: 'Ds. van Dijke tijding getroffen door Beroerte'. En op 17 augustus: 'Telegram uit Amerika dat ds. Van Dijke is overleden'.

Gelijk Stefanus

De predikant was in Kalamazoo gestorven, ten huize van zijn zoon Pieter. In Kalamazoo kreeg hij drie dagen later ook zijn graf, op Riverside Cemetery, waar ook ds. C. van Adrichem

begraven was. Tijdens de begrafenis spraken ds. J. van de Hoef en ds. J.C. Wielhouwer.

Drie kerkenraadsleden van Kalamazoo en drie uit Iowa waren drager. 'Wat was het mij nog een voorrecht dat ik hem gelijk Stefanus met enige Godzalige mannen ten grave mocht dragen', schreef C. Schelling. 'Daartoe verzocht konden wij op het graf te Kalamazoo ook niet zwijgen, om de daden Gods te vermelden die de Heere door ds. Van Dijke als middel in Zijn hand bij ons in het westen had believen te verrichten. Wat was het nog in alles merkbaar dat de gemeente hem liefhad tot het einde. Dagelijks wordt hij nog aangehaald, en leringen die wij uit zijn mond mochten ontvangen. Zijn begeerte om in Nederland te sterven is niet vervuld geworden. Hierin zien wij: De mens overdenkt zijn weg, maar de Heere bestiert zijn gang'. Zelf vond Schelling de plaats van het graf onbelangrijk: 'Ik zag er nooit nuttigheid noch begeerlijks in, want er is voor de gezaligde zielen geen afstand meer'.

De weduwe Van Dijke keerde terug naar Nieuw-Beijerland, maar vestigde zich kort daarna in Amerika. De

gemeenten in Nederland en Amerika zorgden samen voor haar levensonderhoud. Ds. W.C. Lamain leidde in november 1950 haar begrafenis in Kalamazoo.

Het duurde meer dan een kwarteeuw voordat de Gereformeerde Gemeenten in de Hoeksche Waard weer een predikant ontvingen: ds. W. Hage kwam in 1962 naar Klaaswaal.

Ouderling Schelling uit Sioux Center schreef een boekje over het leven van ds. A. van Dijke. 'Hij was een man als ik en alle anderen, met zondige gebreken. Maar om daarover te schrijven, dat wens ik aan zijn vijanden en bedillers over te laten; die hebben zich in zijn leven daar reeds mee beziggehouden en zullen daar waarschijnlijk na zijn heengaan niet mee ophouden. Ik heb maar alleen iets opgetekend voor degenen die hem liefhadden, en in 't bijzonder voor diegenen die hem liefhadden om des Heeren wil'. Het diende 'om in gedachtenis te houden zijn onvermoeide arbeid in de wijngaard des Heeren.'

(slot)

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

2

De heilige huwelijke staat

In het vorige artikel is kort ingegaan op het rapport "De heilige huwelijke staat. Een Bijbelse visie op trouwen en scheiden". Na nog eens de nadruk te hebben gelegd op het verbondskarakter van het huwelijk en de twee pijlers van dat verbond: liefde en trouw, zijn de belangrijkste conclusies van het rapport weergegeven. In dit artikel willen we enige consequenties voor de praktijk proberen aan te geven.

Sommige mensen denken dat het huwelijk wordt voltrokken door de geslachtsdaad. Dat is een hardnekkige - heidense - misvatting. Het huwelijk wordt gesloten door vrijwillige en officiële toestemming van beide betrokkenen, tot maatschappelijke erkenning en bescherming. Dus in onze situatie voor de ambtenaar van de burgerlijke stand. Op het ogenblik dat een jongen en een meisje elkaar

het jawoord geven op het gemeentehuis zijn ze gehuwde man en gehuwde vrouw. Samen verbonden in het huwelijksverbond. Dat betekent dus dat de geslachtsdaad daarbij niet normgevend is. De geslachtsdaad hoort wezenlijk tot het huwelijk, maar maakt het huwelijk niet en breekt het ook niet. Het is uiteraard een groot kruis in het huwelijk als de man niet in staat is tot de geslachtsdaad. Of dat de vrouw door psychische omstandigheden daartoe niet in staat is. Wie zal het verdriet peilen? Het kan dus geen reden zijn om tot ontbinding van het huwelijk over te gaan. Het huwelijk bestaat. Is gesloten voor Gods aangezicht. Het mag niet ontbonden worden.

In deze gevallen is wel in het bijzonder van toepassing waarmee het huwelijksformulier begint: 'Overmits de gehuwden gewoonlijk velerhande tegenspoed en kruis vanwege de zonde

overkomt'. Maar mag ook worden gewezen op het vervolg: 'opdat gij in uw harten ook verzekerd zijn moogt van de gewisse hulpe Gods in uw kruis'. Het is een zwaar kruis en wie zal in staat zijn dat in eigen kracht te dragen?

Dat het huwelijk niet wordt voltrokken door de geslachtsdaad betekent ook dat een huwelijk niet 'automatisch', vanzelfsprekend ontbonden is als één van de twee één vlees wordt met een persoon buiten het huwelijksverbond. Zoals bij de conclusies van het rapport al is aangegeven is overspel wel een dermate uitzonderlijke en diepingrijpende zaak dat daardoor het huwelijk in zijn diepste wezen wordt verbroken. Maar deze breuk kan geheeld worden door berouw en boetvaardigheid, wanneer de bedrogene daartoe bereid is. Hij/zij kan daartoe natuurlijk niet gedwongen worden. Maar op vergevingsgezindheid wil de Heere kennelijk Zijn zegen geven. Dit zou de synodale commissie graag willen benadrukken. Hoewel de 'bedrogen' man of vrouw echter rechtens het bewezen overspel kan aanvoeren als grond voor de ontbinding van het huwelijk. Dan moet de kerk daarin berusten.

Liefde en trouw

Is een buitenechtelijke zwangerschap de huwelijksmotivatie, of gaat het ten principale om liefde en trouw? Zoals reeds hiervoor opgemerkt wordt het huwelijk niet gesloten door de geslachtsdaad. Als een meisje zwanger is van haar vriend, dan is dat zonde tegen God, elkaar, de kerk en de samenleving. Zó heeft God dit niet bedoeld, buiten het huwelijk één zijn als man en vrouw. Alles ligt dan in de war, en is niet naar Gods orde. Dat wordt gevoeld, als het goed is, als het geweten nog spreekt. Trouwens, ook los van het feit of er een kind verweekt en verwacht wordt... Dan is men moreel niet meer vrij van elkaar. Dan geeft dat diepingrijpende verplichtingen ten opzichte van elkaar. Laat dat heel duidelijk zijn! Maar in zo'n 'gedwongen' situatie - principieel eigenlijk los van het feit of er een kind verwacht wordt - is het niet altijd verstandig om er op aan te dringen zo snel mogelijk in het huwelijk te treden. De kerk moet hierin samen met de wederzijdse ouders onderwijs geven met de Schrift als uitgangspunt en niet de verdrietige, zondige praktijk. Er kunnen namelijk verschillende redenen zijn om vooralsnog niet te trouwen. Want het gaat bijbels gezien wel om

een vrijwillige levensverbintenis in liefde en trouw. Die basis moet er in beginsel wel zijn.

De jongen en het meisje kunnen nog veel te jong zijn om de verplichtingen die aan de huwelijks staat verbonden zijn op hun waarde te schatten. Ze moeten dan iets gaan beloven waarvan ze de reikwijdte niet of nog in het geheel niet kunnen overzien. Laat

Mozes heeft niet zomaar toegestaan een scheidbrief te geven, maar vanwege de hardigheid van het hart heeft hij het toegelaten.

staan nakomen.

Het kan ook zijn dat de jongen en het meisje volstrekt niet bij elkaar passen in godsdienstig opzicht of vanwege het geheel tegengestelde milieu waaruit zij komen. Als de jongen en het meisje elkaar pas heel kort kennen is het bovendien maar de vraag of de pijlers aanwezig zijn waarop een huwelijk gesloten kan worden: liefde en trouw. Ook als zij onverhoopt uiteindelijk niet met elkaar trouwen, is er geen belemmering dat de jongen of het meisje later met een ander in het huwelijk treedt. Beiderzijds blijft er schuld liggen, die voor God en mensen beelden moet worden, opdat Gods vergevende genade in Christus Jezus zou mogen worden ontvangen. En ook Gods onmisbare zegen in het verdere leven, binnen of buiten het huwelijk. Bij een eventueel huwelijk met een ander is dan in dit geval geen sprake van overspel, waardoor de heiligheid van een bestaand huwelijk wordt geschonden. Er was sprake van hoerij, als een zonde buiten het huwelijk, en niet van overspel.

Keuze

Het kan voorkomen dat een man of vrouw voor de keuze komt te staan om of God te dienen of bij hem of haar te blijven. Veronderstel dat de een niet mee wil gaan in het dienen van de Heere en een wereldse levenswandel voorstaat waardoor het dienen van de Heere moeilijk zo niet nagenoeg onmogelijk wordt. Is dat voor de man of de vrouw die wel de Heere wil dienen een reden om te scheiden? In de conclusies van het rapport is ook ingegaan op de zogenaamde 'causa religionis', de godsdienstige redenen. Daarover spreekt de Heilige

schrift o.a. in 1 Korinthe 7. Het ging daar om de situatie die in Paulus' tijd veel voorkwam dat een huwelijk werd gesloten tussen twee heidenen. Na verloop van tijd kwam soms één van beiden tot de kerk en het christelijk geloof. De gelovige mag dan geen stappen ondernemen om tot een scheiding te komen. Als de ongelovige toch wil scheiden, dan hoeft men niet koste wat kost bij elkaar te blijven. Als de keuze gemaakt moet worden tussen God en de ander in het huwelijk, dan moet in deze situatie de keuze voor God duidelijk prevaleren, zonder dat een echtscheiding wordt geïnitieerd. Het gaat dus om zeer uitzonderlijke gevallen, die zich vandaag ook nog wel kunnen voordoen.

Veelal is de situatie echter toch anders. Man en vrouw zijn getrouwd, het huwelijk is kerkelijk bevestigd en na verloop van tijd wil één van beiden niet meer naar de kerk, wil een werelds leven leiden, de zondag niet meer in acht nemen, enz. De ander kan zich daarmee niet verenigen en dat geeft uiteraard de nodige spanningen in huis. Als dan toch degene die zich van de waarheid afkeert wil scheiden, mag de ander daar dan in toestemmen en daaraan meewerken? Het antwoord is: nee. Het gaat hier niet om de 'causa religionis' zoals Paulus daarover heeft geschreven. Alleen in het geval van overspel van de ander is er een reden om tot ontbinding van het huwelijk over te gaan. In andere gevallen niet.

Het verkeren met een huisgenoot die een geheel andere levensstijl wil, is een zwaar kruis. Het behoort ook bij het 'velerhande tegenspoed en kruis' van het huwelijksformulier. Wie weet of de ander nog kan worden teruggewonnen voor de dienst des Heeren. Het gebed en het vaak woordeloze voorbeeld is volgens 1 Petrus 3 de weg die de Heere wijst en die heilzaam kan blijken te zijn.

Overspel

Soms wordt de situatie die in Deuteronomium 24:1 en volgende aangegrepen om toch te pleiten voor het toelaten van een scheiding. In het rapport is uitvoerig op dit Schriftgedeelte ingegaan, omdat de Farizeeën de Heere Jezus daarmee 'verzoeken'. Overigens door de woorden van Mozes te verdraaien. We kunnen daarop niet uitvoerig ingaan. U kunt zelf eventueel bij ons kerkelijk bureau in Woerden het gehele rapport bestellen en erop nalezen.

In het kort komt het hierop neer dat

Mozes aantoonde dat, als een vrouw was weggestuurd en met een andere man getrouwd, verzoening met de eerste man onmogelijk was geworden. Mozes heeft niet zomaar toegestaan een scheidbrief te geven, maar vanwege de hardigheid van het hart heeft hij het toegelaten. Mozes werd immers geroepen om te ordenen overeenkomstig Gods gebod. Bij die ordening ging hij terug van de verworden, vaak zo onoplosbare situatie (de scheidbrief) naar het gebod: Gij zult niet echtbreken. Dat heilzame gebod Gods blijft het uitgangspunt!

Was een vrouw in strijd met dit gebod met een scheidbrief door haar eerste man weggestuurd en was zij met een andere man getrouwd, die op zijn beurt haar ook weer weggestuurd had, dan mocht deze vrouw niet meer terugkeren naar haar eerste man.

Deze situatie lijkt in tegenspraak met het eerder gestelde dat overspel niet 'automatisch' tot ontbinding van het huwelijk leidt en dat gepleit wordt - indien maar enigszins mogelijk - voor herstel van de verbroken ver-

houding door boete en berouw. Maar dat is het niet. Het gaat in Deuteronomium 24 immers om een vrouw die al met een andere man is getrouwd geweest. Daarop ziet Mozes. De Heere Jezus kapt dit soort discussies krachtig af door te zeggen: maar van den beginne is het alzo niet geweest. Laat Gods gebod toch voor ons toch ook norm blijven. Want in die weg wil de Heere tonen, dat Hij de gehuwden Zijn hulp en bijstand altijd wil schenken, ook wanneer men dat allerminst verwacht. Het huwelijk blijft toch - ook buiten het paradijs - Gods goede scheppingsinzetting. En de 'Vriend van hoeren en tollenaars' is toch niet te vergeefs in Kana in Galilea geweest en heeft daar op een bruiloft Zijn heerlijkheid geopenbaard. Daar mogen we én persoonlijk én ambtelijk de Heere toch eerbiedig aan herinneren.

(slot)

Commissie kerkelijke huwelijks-
bevestiging na echtscheiding

behoren tot de Dijkiaanse gemeenten. Na het overlijden van ds. P. van Dijke schaarde Scherpenisse zich aan de zijde van oefenaar J. Vader, wanneer er verwijdering optreedt tussen ds. D. Janse te Middelburg en oefenaar Vader te Meliskerke. Men besloot toen zich aan het verband van de Ledeboeriaanse gemeenten te onttrekken. Kort na 1890 wordt contact opgenomen met ds. E. Fransen, predikant van de Kruisgemeenten, die daarna regelmatig voorgaat in de gemeente, die overigens een vrije gemeente blijft. Als in 1907 te Rotterdam vertegenwoordigers van vele Ledeboeriaanse gemeenten en Kruisgemeenten bijeen zijn om als Gereformeerde Gemeenten samen verder te gaan, ontbreken daar ambtsdragers van Scherpenisse. Ze houden zich aanvankelijk afzijdig. Maar in 1914 wordt de gemeente als Gereformeerde Gemeente bij de Hoge Overheid aangemeld. Al een aantal jaren eerder was van aansluiting bij de Gereformeerde Gemeenten sprake: in een verslag van de Synode van 17 mei 1911 te Rotterdam wordt bij de classis Tholen ook Scherpenisse genoemd en als gemeente in het verband aangevoerd.

Al in 1870 had de gemeente de landbouwschuur aan de Achterweg verlaten en werd een kerkje betrokken aan de huidige Schoolstraat. In 1928 werd dat vergroot en vernieuwd en er kwam een nieuwe gevel voor het gebouw. Er kwamen 350 zitplaatsen: in het midden de banken voor de vrouwen en aan de zijanten de banken voor de mannen. Ook later hebben verbouwingen plaatsgevonden. In verband met de groei van de gemeente viel in 1983 het besluit om naast het bestaande kerkgebouw nieuwbouw te plegen en de bestaande kerk te verbouwen tot consistoriekamer en vergaderzaal. In 1984 werd de nieuwe kerk (met 432 zitplaatsen) in gebruik genomen. En nog niet zo lang geleden (2008) werd de kerk wederom vergroot tot 679 zitplaatsen. Ook kwam er een nieuwe consistorie, alsmede meer zaalruimte.

Aan de ingrijpende oorlogsjaren en de evacuatie in 1944 is apart aandacht besteed. Daarna volgen diverse hoofdstukken die geschreven zijn rond het verblijf van een eigen predikant. De eerste was ds. A. Visser (1945-1948). Na het overlijden van ds. Visser in 1948 volgde een lange vacante periode: 1948-1984. Maar dan komen achtereenvolgens ds. J. Beens (1984-1996), ds. E. Venema (1997-

Gods trouwe zorg over Scherpenisse

Het was dit jaar 150 jaar geleden dat de Gereformeerde Gemeente van Scherpenisse ontstond. Daaraan is aandacht besteed in een speciale dienst, maar ook werd een fraai gedenkboek samengesteld. Veel informatie werd verzameld en beschreven door oud-ouderling J.W. Duvekot, terwijl dhr. C.M. Kleppe veel foto's en ander illustratiemateriaal opdiepte. Het is al met al een mooi resultaat geworden.

Voor een korte beschrijving van het ontstaan van het dorp Scherpenisse gaat de schrijver in het eerste hoofdstuk terug naar de Karolingische tijd. Het eerste schriftelijke stuk waarin de naam van het dorp genoemd wordt, dateert van 14 februari 1203. Diverse keren heeft dit gebied te maken gehad met overstromingen. Ook is in de zestiende eeuw een deel van het dorp door brand verwoest.

Vervolgens wordt iets verteld over het kerkelijk leven in Scherpenisse. Al in het begin van de 13^e eeuw moet er een kapel of een kerkje gestaan hebben in het dorp. De huidige dorpskerk dateert uit de 15^e eeuw. In de loop van 1861 zijn enige afgescheiden diensten gaan houden in de grote landbouwschuur achter het huis van C.M. Kleppe, aan de Achterweg nummer 27, nu Wilhelminastraat. De eerste kerkenraad bestond uit ouderling C.M. Kleppe en diaken J. van de Velde, in 1861 door ds. P. van Dijke uit Sint-Philipsland in het ambt bevestigd. De precieze institueringsdatum is echter niet bekend.

Deze groep openbaarde zich dus als een Ledeboeriaanse gemeente. Ook Daniël Bakker uit 's-Gravenpolder heeft er geoefend. Wanneer in 1864 een verwijdering plaatsvindt tussen de Ledeboeriaanse voorgangers Bakker en Van Dijke gaat Scherpenisse

1999), ds. A.A. Brugge (2001-2006) en ds. E. Bakker (vanaf 2008). In het laatste hoofdstuk wordt veel verhaald betreffende verenigingen en commissies, ambtsdragers en behulpzels. Ook is een lijst met uitgebrachte beroepen opgenomen, een overzicht met huwelijksdiensten en een overzicht van de ledenaantallen, waaruit opgemaakt kan worden dat de gemeente een gestadige groei gekend heeft. In 1950 waren er 411 leden, in 1980 477 leden en eind 2010 685 leden. Ten slotte is ook opgenomen een overzicht van geraadpleegde literatuur, een plaatsnamen- en een personenregister en nog enkele bijlagen. Een compleet gedenkboek derhalve! Wat het boek meerwaarde geeft, is dat de schrijver niet in de feiten blijft hangen, maar dat hij ook gepoogd heeft de daden des Heeren te tonen in harten van zondaren en daarin is hij zeker geslaagd. Ontroerende passages zijn wat dat betreft te lezen. Zoals over Helena Adriaantje Cornelia de Graaf (1868-1964). Ze is met haar man, Cornelis Marinus Kleppe, bijna 75 jaar getrouwd geweest. Op haar 22ste jaar is zij tot verandering van leven gebracht. Voor de mensen hield zij het genadewerk Gods aan haar ziel twintig jaar lang verborgen. Dat was niet tot eer van God. Dat was de oorzaak dat zij met zware slagen van ziekte en sterven in haar kinderen geslagen werd. Voor dochter Dingena waren die droeve ondervindingen het middel tot haar bekering. Zij werd later, in 1949, de vrouw van de latere ds. J.W. Slager. Lena was een vrouw die met geloofsoefeningen ruim mocht spreken van haar aandeel aan Christus.

Vele eenvoudigen hebben de gemeente van Scherpenisse mogen dienen. Ik denk aan ouderling Jozua Kaat (1866-1957). Tijdens het grote gebed huilde hij vaak. Dan was hij nogal week. Hij bibberde nogal en was erg zenuwachtig. Aan het eind van zijn leven is hij nog verzorgd in een rusthuis te Middelburg. Toen kerkenraadsleden hem daar bezochten, vroegen ze hoe het ervoor stond, als hij de doodsjordaan moest doorgaan. Hij antwoordde: 'Als de Ark er ook bij is, dan zal het gaan'. Ouderling Willem Bout uit Tholen voerde nog het woord op zijn begrafenis. Hij zei o.a.: 'Het vogeltje is de kooi ontvlogen', doelend op zijn ziel, die nu uit de aardse tabernakel is bevrijd en eeuwig God mag grootmaken in alle heerlijkheid.

De eerste diaken van Scherpenisse

was Jacob van de Velde (1837-1912). Van hem is wat meer bekend door de uitgebreide briefwisseling die hij voerde met predikanten, oefenaars en met Gods volk. Hij werd ruim een jaar na zijn trouwdag gegrepen met de woorden uit Openbaring 1 vers 7a: 'Ziet, Hij komt met de wolken en alle oog zal Hem zien, ook degenen, die Hem doorstoken hebben'. Diep waren de overtuigingen. Hij wilde vluchten, maar kon nergens heen. Maar in de diepste nood mocht hij zien dat er voor een zondaar die wanhoopt aan zichzelf, nog een mogelijkheid is om zalig te worden, maar dat buiten zichzelf, door Jezus Christus. Van de Velde was later ouderling in de gemeente van Tholen. Na veel strijd is hij in vrede ontslapen op 75-jarige leeftijd. De begrafenis was te Scherpenisse. Het was een behoorlijke afstand, vanaf zijn boerderij, tussen Poortvliet en Tholen, naar Scherpenisse. De bekende Leen Potappel wist te vertellen, dat er zoveel beslag op de mensen kwam, die de begrafenisstoet zagen, dat ieder die het zag zijn werk onderbrak en meeliep naar de begraafplaats.

U begrijpt dat dit gedenkboek ook voor buitenstaanders de moeite waard is om te lezen. We wensen de gemeente van Scherpenisse van harte toe dat ook in de onbekende toekomst de Heere Zijn welbehagen zal openbaren tot eer van Zijn Naam en tot zaligheid van zielen. Die verwachting mag er zijn. Niet om enige verdienste aan onze zijde, maar alleen om het werk van de geheel enige Verbondsmiddelaar:

*Want God gedenkt altijd genadig
Aan Zijn verbond, 't welk blijft gestadig,
En aan dat woord, dat Hij heeft klaar
Toegezeid, en wil 't houden waar
In 't duizendste geslacht dat leeft,
Zo Hij Abraham beloofd heeft.*

N.a.v. Gods trouwe zorg.

**De geschiedenis van 150 jaar
Gereformeerde Gemeente Scherpenisse
1861-2011; door J.W. Duwekot
en C.M. Kleppe. Uitgave van Kerkenraad
Gereformeerde Gemeente
Scherpenisse - 2011.**

**ISBN 978-90-9026186-7;
285 pagina's. Prijs: 24,95 euro
exclusief verzendkosten.**

**Te bestellen bij dhr. W. Heijboer, Hoge
Markt 20, 4694 CG Scherpenisse,
tel. 0166-662247 of via e-mail:
anvandehoek@kliksafe.nl**

Dirksland,

ds. J. Schipper

Een stem uit het verleden

*Ik ga heen om u plaats te bereiden.
Johannes 14:2*

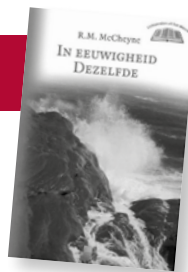
De Bruidegom zou Zijn discipelen verlaten. Hij zou moeten lijden en sterven. Immers, de Vader had Hem in de Raad des Vredes verordeneerd, maar Hij had ook Zichzelf met Zijn ganse hart gegeven. Zijn hart brandde van liefde tot de verheerlijking van Gods deugden en tot de zaligheid van Zijn volk.

Voor de noodzakelijkheid van de voldoening aan het recht waren de discipelen ten enenmale blind. Daarvoor hadden zij geen oog. In onze dagen zijn vele mensen de discipelen ver vooruit. O nee, zij doen er niet zo lang over als de discipelen van Christus. Zij verstaan alles dadelijk. Ze hebben overal licht over en wat kunnen ze het beredeneren. Ze komen overeen met de kikvorsen, die overal heen springen, doch die vreemdeling zijn van het kruipen van een slak, die overal waar hij gekropen heeft een zilveren streep achterlaat.

Laten we het maar liever houden met de discipelen van Christus, die van ogenblik tot ogenblik door Hem werden geleerd en onderwezen. Zo Gods Geest de zaken niet verklaard in ons hart en leven, dan blijven het voor ons verborgenheden. God Zelf moet het ons ontdekken en er ons bij brengen, anders tasten wij als blinden naar de wand. De discipelen zaten in grote moedeloosheid ter neder. Zij hadden geen licht over het aanstaand vertrek van Christus. Christus gaat hen in dit hoofdstuk vertroosten. Hij verklaart hen wat ze hadden, namelijk geloof in God, maar ook tevens wat ze misten, namelijk het geloof in Hem. O, wat zijn we toch diep en steil afhankelijk van de werking van de Heilige Geest. Van onszelf hebben wij niets. God, de Heilige Geest, moet het geloof werken in ons hart, zowel het geloof in God, als het geloof in Christus. Hij moet ons schenken de omhelzing en de aanneming van onze volmaakte gerechtigheid, verworven door Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid.

ds. W.C. Lamain

BOEKENNIEUWS

"In eeuwigheid Dezelfde"
(acht preken), R.M. McCheyne;
uitg. Den Hertog, Houten;
ISBN 978 90 331 2339 9;
94 blz.; € 7,50.
En: "Laat u met God verzoenen"
(28 korte overdenkingen),
R.M. McCheyne; uitg. Den Hertog
Houten, ISBN 978 90 331 2375 7;
126 blz.; € 12,50.

Robert Murray McCheyne, de predikant van de St. Peter's Church in het Schotse Dundee, is niet oud geworden. Hij overleed al op 29-jarige leeftijd. Hij had nog maar zeven jaar kunnen preken. In zijn preken lijkt het wel alsof hij wist dat hij niet veel tijd had, om zielen te bewegen tot het geloof, om achter de kudde aan te dringen opdat ze tijdig de schaapskooi zou bereiken. Het gewicht van de eeuwigheid drukte hem en hij beijverde zich "om vele dwalenden te trekken uit de duisternis en te brengen tot het pad des levens", zoals het op zijn grafsteen in Dundee staat.

Als McCheyne preekte, zat de St. Peter's Church vol, ook doordeweeks, en dan preekte hij als een stervende voor stervenden. Hij sprak zijn hoorders aan als slaperige zielen, voor wie het de hoogste tijd was om te ontwaken. Hij preekte tot als ter dood veroordeelden, die wel droomden van de vrijheid, maar die slechts zouden ontwaken door het luiden van de doodklok.

Dat is de korte samenvatting van acht niet eerder gepubliceerde preken, die onder de titel "In eeuwigheid Dezelfde" verschenen in de serie "Lichtstralen uit het Woord" (serie met praktikale geschriften van Engelse en Schotse schrijvers uit de zeventiende, achttiende en negentiende eeuw). Een ander nieuw boekje van McCheyne, "Laat u met God verzoenen", (met 'overdenkingen en korte praktikale commentaren op de belangrijkste leerstukken en voorschriften der Heilige Schrift') ademt dezelfde geest.

Scherp is McCheyne ten opzichte van ieder die Christus afwijst, en van ieder die Hem niet wil binnenlaten in zijn hart. Hij vreest niemand en ontziet geen mens, zeker niet 'de slechten' die spotten met de toorn van God, met Zijn Woord en Zijn dag, die niet voor Hem willen buigen en weigeren om de toekomstige toorn te

ontvlieden. Het is als in de dagen van Noach, zegt McCheyne, toen de zondaars hun oren toestopten voor de waarheid. 'Zo is het nog steeds. De hele wereld zit stil en is gerust'.

De remedie is helder: 'U hebt een hekel aan dat woord: bekering tot God. O, dan bent u juist de zielen tot wie hier gesproken wordt: Hoort des Heeren woord, gij bespotters'. Onophoudelijk spoort hij aan de toevlucht te nemen tot Hem, Die zondaren zalig maakt, om zich met God te laten verzoenen: 'Wat is het droevig om te zien dat u verloren gaat, terwijl er een volkomen Zaligmaker is'. 'Zijn armen zijn nog net zo uitgebreid als aan het kruis', en 'Roep tot Hem om genezing. Hij

kan nu nog net zo genezen als weleer'. Ruim ontsluit McCheyne het Koninkrijk van God voor allen die de Zijnen zijn, met grote klem sluit hij ook toe voor een ieder die niet wil dat God Koning is over zijn leven. In deze preken en overdenkingen kan dat niet voor tweeërlei uitleg vatbaar zijn.

McCheyne preekte eenvoudig en bewogen, ruim en toch met Bijbelse separatie, afsnijdend en indringend, gunnend en sterk appellerend. In iedere preek ging het hem om het heden der genade, want morgen zou er misschien geen tijd meer zijn. Zelfs vanaf zijn sterfbed vermaande hij zijn gemeente: 'U moet op tijd ontwaken, of u zult tot uw eindeloze spijt uw ogen opendoen in de eeuwige pijn'.

Het is met de preken van McCheyne als met de preken van de meeste Schotten. Ze worden veel gebruikt en veel geciteerd, maar weinig gelezen en weinig overdacht. Wil men hen recht doen: Men léze ze, en wel helemaal.

Lieren,

J. van 't Hul

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEDANKT

Voor Lynden (U.S.A.):
ds. C. Sonneveld te Lethbridge (Canada);
Voor Rotterdam-IJsselmonde:
ds. G.M. de Leeuw te Ridderkerk.

■ 25-JARIG AMBTSJUBILEUM DS. P. VAN RUITENBURG

Op 3 september a.s. hoopt onze predikant, ds. P. van Ruitenburg, te gedenken dat hij 25 jaar in het ambt van predikant staat. Ter gelegenheid hiervan belegt de kerkenraad van de NRC in Chilliwack een bidstond en herdenkingsbijeenkomst op **woensdag 31 augustus** om 19:30 uur in de Bethel Netherlands Reformed Church, 8920 Broadway Street, Chilliwack, B.C.

Een receptie is gepland op **zaterdag 3 september**, van 14.30 tot 17.00 uur, in de zaal van de kerk.

Consistory of Bethel Netherlands Reformed Congregation, Chilliwack, BC, Canada

■ DOVENDIENST TE NUNSPPEET

Op **13 augustus** hoopt ds. A. Schot voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het

kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Nunspeet, Brinkersweg 17. Deze dienst begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

■ AFSPRAKEN PREEKBEURTEN 2012

Degenen aan wie wij 1 september als datum hebben genoemd voor het afspreken van preekbeurten in 2012, verzoeken wij vriendelijk ons hiervoor eerst op zaterdag 17 september of daarna te bellen, dit in verband met onvoorziene (reis)omstandigheden.

Bij voorbaat hartelijk dank.

ds. De Leeuw

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS RIJSSSEN, 11 JULI 2011 IN NOORDERKERK TE RIJSSSEN

Namens de roepende kerk van Enter opent ds. A. Schreuder de vergadering. Hij laat zingen Psalm 119:67, leest 1 Korinthe 2 en gaat daarna voor in gebed. De tijdelijke preses heet in het bijzonder hartelijk welkom kandidaat A.P. Baaijens, die het beroep van de gemeente Doetinchem heeft aangenomen en in deze vergadering naar kerkordelijk gebruik, het classicaal examen zal afleggen. Daarnaast worden de deputaten art. 49

DKO, de docenten en de studenten van de Theologische School en de vele belangstellenden hartelijk welkom toegevoegen. De tijdelijke preses mediteert in het kort over het voorgelezen Schriftgedeelte.

Het moderamen: preses bij toerbeurt: ds. K. Boeder; assessoren: ds. C.A. van Dieren en ds. A. Schreuder, eerste scriba: oud. K.H. de Heer; en quaestor: oud. E.J. Voortman. Door kand. Baaijens worden de vereiste stukken overlegd, die alle in orde worden bevonden.

Het classicaal examen wordt namens de classis Rijssen door de docenten van de Theologische School in de volgende vakken afgenomen:

1. *Exegese* door ds. D. de Wit. De kandidaat wordt ondervraagd over Ma-leáchi 4.
2. *Dogmatiek* door ds. L. Blok. De kandidaat heeft voor het eindexamen van de Theologische School een scriptie gemaakt over de Eschatologie. Aansluitend hierop volgt ondervraging over diverse aspecten van de Eschatologie, zoals o.a. het Chiliasmisme en de wederkomst van Christus.
3. *Kerkrecht* door ds. W. Silfhout over kerkvisitatie, kerkelijke vergaderingen en appélrecht.
4. *Kerkgeschiedenis* door ds. P. Mulder over de Afscheiding.

Aan kand. A.P. Baaijens is voor het houden van de proefpreek als tekst opgeven Jesaja 57:18. De tekst wordt uitgewerkt met als thema: Gods werk in afkerigen. Onderverdeeld in drie punten:

1. Hij ziet; 2. Hij geneest en 3. Hij troost.
- Na de proefpreek volgt het overleg door de classisafgevaardigden en de deputaten art. 49 DKO. Eén van de afgevaardigden gewaagde van een waardig afgelegd examen. De proefpreek is met hartelijke instemming aangehoord. De afgevaardigden hebben volle vrijmoedigheid om kandidaat A.P. Baaijens toe te laten tot de volle bediening van het Woord en de sacramenten. Ook bij de deputaten art. 49 DKO is geen enkele verhindering dat kand. A.P. Baaijens bevestigd wordt tot predikant.

Nadat de kandidaat en alle niet-ambtsdragers weer in de vergadering zijn toegelaten, deelt de preses in enkele hartelijke bewoordingen het genomen besluit van de classis Rijssen en het advies van deputaten art. 49 DKO aan kand. A.P. Baaijens mee. De preses heet br. Baaijens een hartelijk welkom toe in de classis. Hij wenst hem in rijke mate de bediening van Christus toe, de grote Leraar ter gerechtigheid. Het is een grote verwaardiging om tot de dienst des Heeren afgezonderd te worden. Op ver-

zoek van de preses zingen de aanwezigen de geëxamineerde kandidaat Psalm 119:3 toe.

Eén van de afgevaardigde van de kerkenraad van Doetinchem deelt mee dat in goed overleg tussen de voorzitters van resp. het curatorium en de kerkenraad van Doetinchem en de consulent is bepaald dat ds. G.J. van Aalst als mentor

ds. A.P. Baaijens na zijn bevestiging zal begeleiden.

Tenslotte vraagt de preses ouderling J.M.A. Diepeveen van de roepende kerk Enter om te eindigen. Hij verzoekt te zingen Psalm 111:1 en 5 en gaat daarna voor in dankgebed, waarna de preses de vergadering sluit.

K.H. de Heer, scriba

BERICHTEN

■ MUZIEK- EN ZANGAVONDEN

Amersfoort

Zang- en muziekavond met en voor mensen met een beperking op **woensdag 17 augustus**, aanvang 19.30 uur in de Elimkerk, Waterdaal 1, Amersfoort.

M.m.v. mannenensemble Cantare uit Woudenberg en organist Adri Jan de Korte. Ds. J.W. Verweij zal een bijbelvertelling houden over Mozes en Farao.

De collecte is voor de Commissie Vakantie- weken voor mensen met een beperking.

Zoetermeer

Muziek- en samenzangavond op **woensdag 24 augustus**, aanvang 20.00 uur in de kerk van de Geref. Gemeente van Zoetermeer, Zwaardslootseweg 44 (hoek

Europaweg).

M.m.v. André Knevel (orgel) en Liselotte Rokyta (panfluit). Dhr. Tuinstra, coördinator van het inloophuis "Het Kompas" te Den Haag, verzorgt de opening. Collecte t.b.v. het inloophuis "Het Kompas".

■ FIETSDAG BEEKBERGEN E.O.

De fietsdag vanuit Beekbergen over de Veluwe, die gehouden zou worden op 18 juni, kon vanwege de vele regenval niet doorgaan. Deze wordt nu alsnog gehouden op **zaterdag 20 augustus**. De opbrengst is t.b.v. het evangelisatiewerk in Amsterdam (bij Simon de Looier). Alle benodigde informatie treft u aan op www.fietstochtbeekbergen.nl. Bellen kan ook: 06 51 04 38 78 (A. van 't Zelfde).

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 14 AUGUSTUS 2011

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier en 14.30 uur leesdienst; Aalburg 15.30 uur ds. B. Labee; Aalst 19.00 uur ds. L. Blok; Alphen a/d Rijn 10.00 en 16.00 uur kand. A.P. Baaijens; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Andijk 10.00 en 16.00 uur stud. P.G. Heijkamp; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; Barendrecht 10.00 uur ds. G. Clements en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 19.00 uur stud. A.T. Huijser; Bodegraven 10.00 en 16.00 uur stud. A.T. Huijser; Boskoop 15.30 uur ds. W. Harinck; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds.

W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Deventer 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. B. van der Heiden; Dordrecht 10.00 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Ede (Verl. Maanderweg 33) 12.15 en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Eindhoven 10.00 en 15.00 uur ds. R. Kattenberg; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 17.00 uur ds. K. Boeder; Enschede 15.00 uur ds. A. Schreuder; Enter 9.30 en 18.30 uur ds. G.J. van Aalst; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Goes 9.00 en 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 uur ds. L. Terlouw en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 16.30 uur ds.

H. Paul; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. E. Hakvoort; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. M. Golverdingen; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur kand. R.A.M. Visser; Hendrik-Ido-Am-bacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Herkingen 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Hilversum 19.00 uur ds. A. Schot; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Hoogvliet 19.00 uur ds. W. Silfhout; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. J.S. van der Net; Kampen 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 15.00 uur ds. G. van Manen; Kamperland 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Kapelle-Biezeling (in Sionkerk te Goes) 11.30 uur leesdienst en 18.00 uur ds. J.J. Tanis; Katwijk aan Zee 18.30 uur ds. P. Mulder; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Krabbendijke 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 14.00 uur ds. E. Hakvoort; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; Leerdam 14.30 uur ds. M. Karens; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Melissant 15.00 uur stud. S.W. Janse; Middelburg-Centrum 14.00 uur ds. D.W. Tuinier; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 19.00 uur kand. A.P. Baaijens; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 uur ds. H. Paul; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 19.00 uur ds. G. Clements; Nieuwerkerk 9.30 en 15.30 uur ds. A.J. Gunst; Nijkerk 14.30 uur ds. A. Verschuure; Nisse 14.00 uur ds. M. Golverdingen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 9.30, 14.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Oostburg 15.00 uur stud. C. van Ruitenburg; Oosterend (Texel) 11.30 en 16.30 uur ds. G. Heijkamp; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. C. Hogchem; Opheusden 15.30 uur ds. F. Mulder; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur stud. S.W. Janse; Poederloijen 15.00 uur ds. W.J. Karels; Poortugaal 9.30 en 16.00 uur ds. C. Neele; Putterhoek 14.30 uur ds. S. Maljaars; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Rijssen-Noord 9.30 uur ds. J. Karels; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 16.00 uur ds. M.J. van Gelder; Rotterdam-Centrum 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 17.00 uur ds. C. Harinck; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Sint Philipsland 14.30 uur ds. E. Bakker; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.00 uur kand. R.A.M. Visser en 19.00 uur ds. M.J. van Gelder; Soest 19.00 uur ds. W. Vis-

cher; Terneuzen 10.00 en 18.00 uur stud. C. van Ruitenburg; Terwolde-De Vecht (in de Jacobus Fruytier scholengemeenschap te Apeldoorn) 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 14.30 uur ds. J. Schipper; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. R. Boogaard; Vlaardingingen 19.00 uur ds. L. Terlouw; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 uur ds. A.A. Brugge en 18.30 uur ds. J.M. Kleppe; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. C. van Krimpen; Westzaan 15.30 uur stud. J. van Laar; Wierden 14.00 uur (in Herv. Kerk Hoge Hexel) ds. D. de Wit en 18.30 uur (in Herv. Kerk, Tabor, Wierden) ds. J. Karels; Woerden 19.00 uur ds. J.S. van der Net; Wolphaartsdijk 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Zaandam 9.30 en 19.00 uur stud. J. van Laar; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 19.00 uur ds. M. Joosse; Zwolle 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer.

■ DINSDAG 16 AUGUSTUS 2011

Brakel 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Drachten 19.30 uur ds. J. van Belzen; Enter 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Mijdrecht 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Naaldwijk 19.45 uur ds. L. Terlouw; Nijkerk 19.30 uur stud. A.T. Huijser; Oostburg 19.30 uur ds. E. Hakvoort; Oosterland 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 19.30 uur ds. M. Mondria; Spijkenisse 19.45 uur ds. J.M.D. de Heer; Uddel 19.30 uur ds. G. Mouw; Zwijndrecht 19.30 uur ds. J.J. Tanis.

■ WOENSDAG 17 AUGUSTUS 2011

Aalburg 19.30 uur ds. M. Joosse; Barneveld-Centrum 19.30 uur ds. G. Mouw; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Hilversum 19.45 uur ds. A. Verschuure; Hoogeveen 19.30 uur ds. J. van Belzen; Kamperland 19.30 uur ds. E. Hakvoort; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. M. Mondria; Leiderdorp 19.30 uur ds. J. Schipper; Middelburg-Centrum 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Nisse 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Oosterend (Texel) 19.00 uur ds. G. Heijkamp; Oostkapelle 19.30 uur ds. E. Bakker; Poederloijen 19.30 uur ds. G. Beens; Poortvliet 19.30 uur stud. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. S. Maljaars; Soest 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. P. Melis; Stolwijk 19.30 uur ds. M. Karens; Veen 19.30 uur stud. C. van Ruitenburg; Veenendaal 19.30 uur ds. K. Boeder; Wageningen 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. A. Schot; Zwolle 19.30 uur stud. J. van Laar.

■ DONDERDAG 18 AUGUSTUS 2011

Berkenwoude 19.30 uur ds. G. Pater; Borsele 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur kand. A.P. Baaijens; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. A. Vermeij; Goudswaard 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Hellevoetsluis 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Krabbendijke 19.30 uur stud. A.T. Huijser; Leerdam 19.30 uur stud. J. van Laar; Meeuwen 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. F. Mulder.

■ VRIJDAG 19 AUGUSTUS 2011

Rhene 13.45 uur ds. F. Mulder.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 14 AUGUSTUS 2011

Alkmaar ('t Wuiver 2a, Oudorp) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

■ EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur. U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbelshop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation). Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur, zaterdag van 13.00-16.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur. Steun het evangelisatiewerk door uw gift en belangstelling. Breng eens een bezoek aan onze evangelisatiepost. Hartelijk welkom! Openingstijden: dinsdag tot en met zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur. Op vakantie in Friesland? Welkom in onze inloop, die geopend is op donderdag en vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; kerkgebouw "De

Bron", Oude Bareellei 64; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend van dinsdag t/m vrijdag van 13.00-16.00, donderdagavond van 18.00-21.30 uur en zaterdag van 10.30-13.00 uur.

Rotterdam:

Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois. Kom eens langs, u bent hartelijk welkom. De inloop is geopend van dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 en 16.00 uur.

Tilburg:

Kerkruimte: Offenbachstraat 105 Tilburg.

Zondagse samenkomsten om 10.00 en 18.30 u. Het inloopcentrum: Het Kruispunt, is geopend op di en wo van 14.00-17.00 u. Do van 10.00-17.00 u. Vr van 10.00-15.00 u. U bent van harte welkom.

Den Haag:

Inloophuis 'Het Kompas': Apeldoornse- laan 228, Den Haag. Openingstijden: dinsdag 10.00 - 16.00 uur; woensdag 10.00 - 13.00 uur; donderdag t/m zaterdag 10.00 - 16.00 uur.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

Lastminute Zuna bij Rijssen
laatste bungalows all-in wk 34/35 € 325,- all-in. Mooie landelijke omgeving met speeltuin, skelters en gratis zwemmen op 100m afstand. bel met 0548-512790 of kijk op www.vakantieoordholsappel.nl

Heerlijk nazomereren in **ACHTERBERG**, vrijst. woning voor max.8/9 pers. met prachtig uitzicht op **GREBBEBERG**.
Vrij van 20-08 tot 27-08 voor spec. prijs! Vanaf 03-09 nog enkele weken vrij. Tel: 0317-619173.

kina
begrafenisverzorging

Tel. (010) 458 31 12

Dag en nacht bereikbaar Overal te ontbieden

D.W. Schipper
010-450 66 26
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Grieks ophalen of bijspijkeren ?

In de leesgroep nieuwtestamenteisch grieks o.l.v. dr. M.A. van Willigen is nog plaats voor enkele mensen, die hun Grieks willen opfrissen c.q. verbeteren. We komen 1x per maand bij elkaar in Apeldoorn en lezen en vertalen dan een gedeelte van het NT in de grondtaal.

Contactpersoon :
Walter Budge, tel. 075-6356018.

Op **zorgboerderij** Groot Kootwijk in **Barneveld** is nog plaats in week 34 en 35. Zowel logeren als dagdelen. Speciaal bedoeld voor kinderen met een PGB.
Fam. Brandsen Tel 0342 422432
www.grootkootwijk.nl

AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.

Schoonhovens Silverhuys B.V.

Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,
Telefoon 0182 - 382614.

Nunspeet: **de heide bloeit!**
T.H. nieuwe, schone, 4 pers. chalet a.h. water. Midweek € 250,-
Tel. 0345-558250 / 06-20999516
www.nunspeetvakantie.nl

HARKES Persoonlijke zorg
Begravenissen voor uw begravenissen

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

*Wij verzorgen alleen begravenissen
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden*

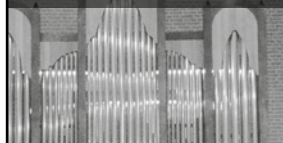
Solidamentum
Bereikbaar 24 uur per dag

Bij deze een herinnering aan onze **introductiedagen** op D.V. 18, 19, 23, 24 en 26 augustus op onze vijf kringen. Zie de website www.solidamentum.nl voor meer informatie!

Voor en door studenten

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

BJ Begrafenisverzorging
Janssen

Begrafenisverzorging op de Bevelanden en Tholen

Havikskruid 10, Kapelle
0113-33 09 36

Binnenkamer 11, Tholen
0166-60 73 19

www.begrafenisverzorging-janssen.nl

Barneveldse Begrafenis Vereniging

voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begravenissen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12

begrafenisverzorging

Den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

T. den Hollander
P.N. den Hollander
Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen

Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Familie/ vakantiehuis "Haus Irmgard" op de Hunsrück (Duitsland) ± 25 km vanaf de moezel en ± 25 km vanaf de Rijn. 25 slaapplekken, onderverdeeld in div. appartementen. Ook per appartement te huur. www.hetankermaritiem.nl/hausirmgard.html
Tel. 06 20735340/ 0620735341

Boekhandel en Antiquariaat
De Roo

Ruim assortiment nieuwe en tweedehands boeken:

| Theologie | Bijbels | kinderboeken | leesboeken |
| cd's en kaarten | Tevens inkoop en taxatie |

*gratis parkeren | op maandag gesloten

078-6124081 | Van Meelstraat 12 | 3331 KR Zwijndrecht | www.derooboeken.nl

Jong stel zoekt **woonruimte** in de **Bommelerwaard**. Kunt u ons helpen? Neem dan contact met ons op via gfvandenberglive.nl of 06-45250972.

Te huur in Canada, een **vakantiewoning dichtbij Norwich (Ontario)**. Tel. 001519 688 0947. Hollands sprekend.

Te koop Veenendaal (evt. te huur) helft van dubbel woonhuis. 3 slaapk. kavelgrootte 372 m2 € 239.000,- kk tel. 0616870314

Begrafenis Verzorging Tollenaar
Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

RST
Zorgverleners

Huishoudelijke hulp

“Wat heerlijk dat mijn woning op orde is”

Huishoudelijke hulp door medewerkers met een reformatorische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**. Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **verpleging & verzorging**

SCHOTLAND
Mooi vakantiehuis - 8 pers. + baby
Tel: 0044 1525 874429
Website: www.ansealladh.com

REVOKE
I www.revoke.nl
E info@revoke.nl
T 0184-642253

Reformatorische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen

Zending Gereformeerde Gemeenten
is op zoek naar

Evangelisten

Albanië: pionier nieuwe post in Durrës
Guinee: evangelist/leeszaalbeheerder in Boké

Zie www.zgg.nl/vacatures voor meer informatie en andere vacatures of bel 0348-489950. Reacties ontvangen we graag uiterlijk 26 augustus 2011.

*Huwelijksbureau voor
Gereformeerde Gezindte.*
Voor alleenstaanden die op zoek zijn naar een partner
uit de EIGEN achterban.

*Huwelijksbureau voor
Gereformeerde Gezindte.*
is landelijk werkend.
Voor meer informatie kijkt u op:
www.HVGG.nl of belt u 06 130 28 26 0.

UDEL Te huur:
vakantiewoning voor 2 personen.
Voor info: 06-11841606

· businesskostuums
· ambtskleding
· trouwkostuums
· gelegenhedskleding
· rouwkleding
· koorkleding

nu tot **70%**
korting!

BOEDER
HERENMODE

Ook op de basiscollectie!

Plein 1940 173 | Scherpenzeel Telefoon (033) 277 01 72
www.boederherenmode.nl

Bij Grevelingenmeer, **zand en zee.**
kamperen bij boerderij in de polder.
Nieuw luxe sanitair en **miva.**
Kruidenpluktuin voor u als gast.
Rust en ruimte met caravan of tent.
Kerk op loopafstand. 0187-669317
06-51326279 **Grevelande.nl**
fam. Lies en Beijke van der Velde

 E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zelst
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

**Stolk
Orgels**

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbendijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

**AMELAND-TERSCHELLING-
BAKKEVEEN(fr)l -HARDENBERG**
na-zomereren? t.h. chalets/stacars.
v.a. € 20 p.d. vrij v.a.
nu t/m herfstvakantie 29/10
kijk op www.vdsluisvakanties.nl
of bel 0512-516096

Vakantie op Texel
"Een onvergetelijke ervaring"

De Verrassing.nl

Rustig park achter De Verrassing met 10 luxe bungalows die
allemaal veel privacy bieden.

De Noorderhoeve.nl

Twee luxe vakantiewoningen, geheel aangepast voor
minder validen in een landelijke omgeving.

www.deverrassing.nl / www.denoorderhoeve.nl
Reserveren? Bel 0222 31 89 06

**Orgelcentrum Andante is dealer van
JOHANNUS - MONARKE - CONTENT - EMINENT**

**ORGELCENTRUM
ANDANTE**

In onze beide winkels is een ruim
assortiment aan bladmuziek in zowel
notenschrift als klavarscribo te vinden.

A. van Ostadelaan 35, VEENENDAAL | **Oranjestraat 6, RIJSSEN**
Tel: 0318 - 505063, Fax: 0318 - 505851 | **Tel: 0548-515866, info@andanteorgels.nl**
u vindt ons ook op www.andanteorgels.nl

DE SPECIALIST IN HUISKAMER- EN KERKORGELS

**De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten**

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:**

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:**

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:**

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag vóór** de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.**

Advertenties € 0,95 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

*De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.*

Zoek de diepgang met het
gezinsblad met een duidelijke identiteit

Lees dit jaar de GezinsGids

www.gezinsgids.nl

030 230 35 00

Actie: jaar
€ 50,-*

* Deze actie geldt tot 15 september 2011.

Identiteit voor nu

gezinsgids